

[Lysholm Christensen]

Folketinget sidst reviderede lovgivningen på området – tilskudsloven er således fra 1988 – og man spørger naturligt: Hvorfor er det allerede igen nødvendigt at se på en revision? Det er netop tilskudsloven, der er anledningen til, at ministeren har valgt samtidig også at revidere og forenkle selve friskoleloven og bidragsloven. Den nugældende tilskudslov er egentlig ikke dårlig, men den lider af én alvorlig fejl: Forudsætningen om parallelitet med folkeskolen blev ikke fulgt op på de årlige finanslove. Det er den alvorligste fejl ved den nugældende lov. Friskolesektoren blev derimod brugt som sparemål formentlig i et forfængeligt håb om, at det kommunale selvstyre ville følge efter på folkeskoleområdet.

Det skete ikke, og dermed opstod dette tilskudsmæssige efterslæb, som betænkningen om et nyt tilskudssystem af marts 1991 så tydeligt påviser. Dertil kommer, at det lovede opfølgingsudvalg aldrig kom i gang. Først da det viste sig, at specielt de store skoler stort set kun fik statstilskud til de lovbundne lønudgifter og måtte tære på kapitalen for at oprette en rimelig pædagogisk standard, først da kom der skred i udvalgsarbejdet. Nu har vi så fået en grundig betænkning fra udvalget – en betænkning, som danner grundlag for lovforslaget – og der er grund til at sige tak for et solidt og godt udvalgsarbejde. Specielt de store skolars økonomi, usikkerhed om budgettering og de nye tjenestetidsregler for lærere kræver en hurtig lovgivning.

Forslaget lægger op til en såkaldt rimelig parallel udvikling mellem udgiftsniveauet pr. elev i folkeskolen og frie grundskoler både i op- og i nedgangstider, men belært af erfaringen og ved nærlæsning af forslagens bemærkninger er jeg ikke ganske beroliget. Den såkaldte tilskudstakst ligner en skrue med alt for løst gevind. Her må der strammes op under udvalgsarbejdet. Paralleliteten skal sikres noget bedre, og det kunne være fint, om undervisningsministeren kunne berolige mig lidt på netop dette punkt.

Tilskudsudvalget har udarbejdet en fintmærkende matematisk model, og jeg tror, at Folketinget gør klogt i ikke at pille for meget ved faktorerne i modellen, men træffe politiske beslutninger om taksten pr. elev ved henholdsvis små og store skoler, som det er anbefalet i betænkningen. Det kan ikke afvises, at små skoler er

blevet favoriseret på de stores bekostning de senere år, men denne balance mellem små og store skoler bør politisk lægges fast én gang for alle, så det ikke bliver et årligt stridspunkt.

Så er der spørgsmålet om oprettelse af nye skoler. Friheden kan naturligvis ikke stækkes, der skal være plads til nye initiativer, men den nugældende anmeldelsesordning er ikke særlig hensigtsmæssig. Vi har blot fået en meget lang kø af mere eller mindre seriøse anmeldelser af planlagte skoler, og derfor må jeg erklære mig enig i princippet om at indføre et oprettelsesgebyr. Vi kan tale om størrelsen.

Så noterer jeg mig med stor tilfredshed, at elevtalskravet ikke er til debat efter lovforslaget. Særtilskud af forskellige slags er sikret efter forslaget, og den foreslåede administration i Frie Grundskolers Fællesråd giver mig heller ikke anledning til nogen bemærkninger.

Et afgørende punkt er forhøjelsen af tilskudsandelen. Kristeligt Folkeparti finder det af helt afgørende betydning, at tilskudsandelen forhøjes, sektoren skal have en økonomisk genopretning nu.

Så skal jeg til sidst tilsige positiv og hurtig udvalgsbehandling af forslaget. Jeg mener, det skal vedtages inden udgangen af maj måned til gavn for denne brogede og sprællevende del af det danske skolesystem, det skolesystem, som netop er en indikator for sundheden i vort lands demokratiske system. Lovgivning om frie grundskoler afslører netop, om lovgivningsmagten mener noget med begreber som frit skolevalg, forældreret og mindretalsbeskyttelse. Det klares ikke med pæne ord alene. Det frie skolevalg er illusorisk uden økonomisk tilskud af en rimelig størrelse. Men her har vi et redskab, et lovforslag, som kan blive til en god sikring på dette punkt.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Så vidt jeg kunne høre, så var der fra samtlige partier tilslutning til principperne i det fremsatte lovforslag. Det synes jeg er meget vigtigt. For det andet var der, så vidt jeg kunne høre, enighed i princippet om, at der skal være balance mellem udgiftsudviklingen på offentlige og private skoler. For det tredje var jeg glad for at høre, at der var bred forståelse for, at en ny tilskudsordning bør træde i kraft 1. januar 1992.